

(ప్రతి దినము ప్రకటింపబడును.)

Vol. 10. } చెన్న పట్టణము 1923 వ సం॥ నవంబరు నెల 20-వ తేది మంగళవారము } No. 198
సంపుటము ౧౦ } ఈ రోజు వార్తాపత్రికము, కార్తీకమాస శుద్ధ ద్వాదశి ౧౨. } పంచిత ౧౯౨౩

No. 193

శుభిక్ ౧౯౩

శుభ కృత్య శాస్త్రం

అమృతాంజనము లోక ప్రసిద్ధిబడసియున్నది. అమృతాంజనము అన్నిసోత్పలకు సిద్ధామృతము. అమృతాంజనము అమృతశబ్దమాడిగ నాయమందుగాదు
నకలుమందులవలన యోగముగలుగదు. కంచభావచీటిని చూచికొనిన మోనముగలుగదుఅమృతాంజనము జగత్ప్రఖ్యాతివలన దేశమునందంతటను వెలసినది.

అమృతాంజనముడిపో, బొంబాయి, లేక నెం. 7 తంబుకెట్టివీధి, మదరాసు.

మదరాసు

25, చెన్నాబజారురోడ్డు, మృదాసు.

புதினம், விசுவநாதன்

అధ్యక్షులు, మదరాసు.

ఆవుకృష్ణుడు 20. దీగ్రింగ
వాటికృష్ణుడు దీబా

బొంబయిలో గయ క్వారు మహారాజాగారి రాజ్య
గయ క్వారు మహారాజాగారు 20-వ తేదీ నాటికి మహా
నాస్తికులతో బొంబాయికి వచ్చుచున్నారు.

రాజకీయ నిర్బంధితులు

ప్రభుత్వము వారి ఆదరణ

ఎరవాడ కారాగృహమున రాజకీయ నిర్బంధితులు అనుభవించు పాఠాలు

జె. పి. భాస్కరి గారి లేఖ

(జె. పి. భాస్కరిగారు బొంబాయి శాసనసభకు ఎంపీలుగా ఉన్నారు. ఈ వివర ప్రకటించబడినది.)

రాజకీయ నిర్బంధితులకు బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు మాపునున్న ఆదరణను వర్తింపజేయుచున్నట్లు ప్రకటించబడినది. ఈ 20-వ శతాబ్దమున మరే ఏదైనా సాగునీ ప్రభుత్వమైనను మన పరిపాలనకు రాజకీయ నిర్బంధితుల నాదరించు విధమున ఆదరించుచున్నారా అని సందేహించుచున్నాను.

ఎరవాడ కారాగృహమున రాజకీయ నిర్బంధితుల ఘోరమగు శిక్షలు గావించిన ఖయిదీలతో కూడ ఉంచబడుచున్నార. ఇక్కడనున్న ఈ నిర్బంధితుల నుండి వారు, కారాగృహాధికారుల క్రమశిక్షణ లోబడినవారు, ఇంజనీరింగ్ విద్యార్థులు, రాజకీయ నిర్బంధితులు ఒక పేరుతో ఉంచబడుచున్నార.

జనవరి వరకు రాజకీయ నిర్బంధితుల క్రమశిక్షణ గడులలో ఉంచబడుచుండేది. కాని ఇప్పుడు కొంతమంది అధికారులు నడుమంది క్రమశిక్షణను మాన్పిరిగిరి. రాజకీయ నిర్బంధితుల పట్టి సుబంధము నుండి విడిచివేసి మధ్యమస్థ స్థాయి మనుషులను గావించినవారు ఉంచబడుచున్నార. మాక్స్ ముందువారు ఏ కారాగృహమున కైనా కోరిక కలుగజేయువారు. స్వాతంత్ర్య సమర సమయమున కారాగృహమున ఉంచబడిన విడితీసులను ఘోర శిక్షలు గావించినవారు, ఇతర నిర్బంధితులతో కలిసి ఉంచబడుటకు వీలుకానివారు మాకు మిత్రులై యున్నారు.

మా మిత్రులతో కొందరి వరకు ఈ విషయ వివరించవలసి. వివరములు ఖయిదీల టిక్కెటులనుండి గ్రహించవలసి.

(1) ఖయిదీ నెంబరు 2227, ఏడు సంవత్సరముల శిక్ష. ఫిబ్రవరి 19-వ తేదీని విడిచివేయబడినది. ఇతరులను కనుపడకుండా చేయబడినది. కోపము వచ్చినపుడు ఎదురుగానుండి వారిని గుట్ట కొనుచు, ఇతర నిర్బంధితుల ఆపాయము కలుగునని ప్రత్యేకములకు మార్చబడినది.

(2) ఖయిదీ నెంబరు 2217, శిక్ష పొంది 28 సంవత్సరము. విడిచివేయబడినది. కారాగృహమున పంపబడినది. అప్పుడప్పుడు దిగుబడియై తిరుగుచుండును.

(3) ఖయిదీ నెంబరు 2251 ఆపాయకరమగు ఖయిదీ. తన మనసు సుస్థముగా లేదనియు కోపము వచ్చినపుడు ఇతరులతో దెబ్బలు దిగునయి తానే చెప్పెను. అందువలన కారాగృహ వైద్యులముందు ఉంచబడుటకు వీలులేదనియు, ఉండేలో వార్డయను కొట్టెను. అందుకు 30 దెబ్బలు శిక్ష విధించబడినది. ముర్రయొక ఖయిదీ వైద్య గావించుట కలుగజేసెను. అందుకు 30 దెబ్బలు, ప్రత్యేక నిర్బంధము, శిక్ష గా విధించబడినది.

(4) ఖయిదీ నెంబరు 2415, తగవుల తట్టుతో దిద్దుబాటి జెయిలుల నెత్తిమీద కొట్టెను. అధికారికి కలహించుచు గాయము కలిగెను. ఇందువలన శిక్ష రెండు సంవత్సరముల కాలము హెచ్చించబడినది. అనర్థముగాను అన్యాయముగా మార్చబడినది. తా నొక పర్యాయము దిద్దుబాటి జెయిలులను కొట్టెననియు మరియొక పర్యాయము అట్లే ఇతర కారాగృహాధికారిని కొట్టినపుడు మరల అతడు బ్రతుకని విధానము కొట్టినయిన అందరితో చెప్పెను.

29-వ నెంబరు ఖయిదీని నెత్తిమీద గాయము ముగ్గులు కొట్టెను. ఈ కారణములవల్ల అతడు ప్రత్యేక నిర్బంధమున ఉంచబడినది.

(5) ఖయిదీ నెంబరు 2411, ఏడు సంవత్సరముల శిక్ష. తన్నులానే గాయము చేసికొని వార్డయైన కలెక్టురును దీసికొని, ఇందుకు మూడు నెలలు బాధపెట్టెను శిక్ష విధించబడినది. జెయిలులను హెడ్ వార్డును కొట్టుటచే ప్రత్యేక నిర్బంధమున ఉంచబడినది.

(6) ఖయిదీ నెంబరు 2412 ఇతరులకు బలమగు గాయములను కలుగజేయుటయు నను ఉద్దేశముతో తన గుండెను నన్నటి కొనల రాయిని యుంచుకొనెను. ఆపాయకరమగు ఖయిదీ.

(7) ఖయిదీ నెంబరు 2410, తన కియ్యబడిన ముంతము తగులగొట్టెను. ఎదురుగా చేతితోనగా తన్ను కొట్టెను నెను. 15 దెబ్బలు శిక్ష విధించబడినది. దెబ్బలు తినుచు ఉద్యోగులను బంధించగొట్టెను. మరల 15 దెబ్బలు కొట్టబడినది. ఖయిదీ తిట్లు మానలేదు. ఆపాయకర మను ఖయిదీ.

ఇట్టి చరిత్ర గలవారు మా మిత్రులై యున్నారు. ప్రతి నిమిషము వీరు తిట్లు కొనక కాలము గడవదు. అప్పుడప్పుడు ఖయిదీలు వార్డులను తన్ను కొనుచుండురు. ఇట్టి ఖయిదీలతో కలిసి యుండుట ఆపాయకరమని రాజకీయ నిర్బంధితుల అధికారి తెలుపుకొని. రాజకీయ నిర్బంధితుల నందరిని ఒకటిగ నుంచుటకై ఏ రౌండులు చేయుచున్నామని అతడు చెప్పి నే గాని ఇంతవరకు అట్టి ప్రయత్నము లేదనియు జరుగలేదు. మార్చి 15-వ ఖయిదీల కొందరు ఈ నిర్బంధితుల ఆగ్రహమునకు పాల్గొని, ఇట్టి పరిస్థితులలో రాజకీయ నిర్బంధితుల ప్రాణములపై ఆకరణముగాని అచ్యుత నందకుని యున్నది.

గుడ్డలు

ఒక నెల గుడ్డలు మా కియ్యబడును. వర్ష మెడలుట్టు తెర తిరు యుండును. లాగు మోకాటవలె యుండును. ఒక చిన్న లంగోట ఇయ్యబడును. మాత ఇయ్యబడును తువాయి చేతికెడల 1 1/2 అడుగు పొడవు 1 1/2 అడుగు వెడల్పు కలిగియున్నది. ఈ గుడ్డలు 6 నెలలవరకు రాకతెను. వారమున కొకసారి ఈ గుడ్డల నుతుకు కొనుటకు ఆకరాజ్ మియ్యబడును. ఎండచేసి గుడ్డలు యెండు వరకు అంగోట కట్టుకొని నే ఉంచబడినది. చలికాలమునందు తిన్నగోతికల నుండి అ లంగోటతో తిరుగుచుండుట ఎంత కష్టమో పాతకల లాపించుకొనవలెను. చలికాలమునందు గుడ్డలు ఎంచుటకు చాలాకాలము వట్టును. ఇట్లు గుడ్డలు లేక పుడు కలబట్ట నుకయోగించుకొనవలెను గదా అని ప్రత్యేకములకు చెప్పెను. ఒక్కొక్క కలబట్ట బడవు రి పానులు. ఇంత బడవు మీద ఉంచుకొని పనిచేయుట ఆపాయకము. ఎడకాలమునందు దీనివల్ల నుకయోగించుటకు వీలు లేదు. ఈ కారణములవల్ల రాజకీయ నిర్బంధితుల వారమున కొక పర్యాయము లంగోటిలతో తిరుగుచుండవలెను. అంగోటి ఖయిదీలకు రెండువరకు గుడ్డలు (బాప్సులు లాకులు) స్వీపులు, ప్రాకింగులు, కొట్టు ఇయ్యబడు చూపుచు తెలియుచున్నది. మౌనీ గుడ్డలను చాకలివారు వారికి ఉతుకెను.

కువరము

నేను కరచితిని. జెయిలులను గుఱుములు కొన్ని యున్నవి. అచ్చట కువరము చేసికొనుట విధిరముగ నుండును. ఈ సందర్భమున కరాచి వాస్తవ్యులకు మనీలాలు (ఖయిదీ) గారిని నూచించి తెండెంటుకును అరిగిన సంభాషణ ఈ దినప తెలుపుచున్నాను.

మాట:—మీ రెట్లున్నారు. మీ కేమైనా కావలెనా? మనీలా:—మీ వైద్యులముందు క్లో ఫారము వున్నదా?

మాట:—ఉన్నది. మీ కెందుకు?

మనీలా:—మాకు నాకుని దినముల కొక పర్యాయము నాకొక క్రమశిక్షణ జరుగుచుండును. చికిత్స జరుపు వైద్యులకు మంగలికాదు. క్లో ఫారము ఇచ్చిన పిదప ఈ చికిత్స ప్రారంభమై పాడుండును.

ఎంతవక్రగ నున్నది!

అంగోటి తైలీ ఉపయోగార్థమై మంచి మంగలికలు ప్రత్యేకముగ నున్నవి తెలియుచున్నది. బ్రతు సుఖము వాటి ముందుగించబడును.

కుండ-చాక్

మాకు ఒక కుండచాక్ ఇయ్యబడును. నీళ్లు త్రాగుటకు తీవ్రమునకు నీళ్లుండుట మూత్రవిసర్జనమునకు మెదలకువాటికి ఇవిసాధనములుగ నుండును. కొంతమంది తైలీలు ఈ కుండచాక్ చట్టును నేరుచుండుట ఉపయోగించెదరు. అధికారుల కలతై ప్రయోగించుటకు ఈ కుండచాక్ ఉపయోగించబడును. దీనికి శిక్ష 30 దెబ్బలు.

ఆహారము

కారాగృహమునందు మన నుకయోగించు ముట్టలకు ప్రత్యేకముల అర్హత లెక్కబడును. వచ్చగతమున నల్లగతము యుండునట్టియు మారగాయు. 2000 మంది తైలీలకు ఆహారము కలయజేయబడెను. కార్లు పుకగులు ముగ్గులు వాటితో కలపిన వన్నియు ఆహారముగ ఇయ్యబడును. అనాచువా వాడు కారాగృహమున ఒక పెద్దపురుగు తైలీ కొట్టెను. దుండెను. నూచించిండు గారికి విషమును తెలుప బడినది. దుండెను. రమలకు ఇట్టి పురుగులు తైలీల కియ్యబడకుడనని వారు వంట వారి కత్తుల విచ్చిరి.

మలముల విసర్జనము గురించి కొంత ప్రాసెడను. నాకు గు అడుగులు ఎత్తుగల రేతలు మలవిసర్జన పథకమునందు అచ్చట చచ్చుట నుంచబడును. మలవిసర్జనము ముగిసిన పిమ్మట నాకు గైదు గలముల మామ కంట నడచిపోయి కొన్ని మెట్లు ఎక్కి నీటితో శుభ్రము చేసికొన వలసి యున్నది. గదియందు మూత్రవిసర్జనమున తుండెచ్చు చట్టి 1 1/2 అడుగు ఎత్తునందుండును. మూత్రవిసర్జనము క్లి అడుగు ఎత్తున యుండును. ఇట్లు విడిచివేయబడిన మలమున మూత్రవిసర్జనము చేయవలసియున్నది.

సాయంత్రము 5 గంటలకు మోగడు లన్నియు వీధులు చేయబడును. తిరుగు 6 1/2 గంటలకు మరల తెరువబడును. రాత్రి అంతయు మూత్ర విసర్జన ముకయోగించుటకు చట్టినుండి కలువకు వాగును మేము అనుభవించుచుండెదము. పూర్వము తైలీలకు శుభ్రము చేసికొనుటకు కొంత ఫీచు ఇయ్యబడుచుండెను. కచ్చులకు కగించబయుచు ఇప్పుడు ఫీచు ఇయ్యబడెను అంత మొందికడనుండి.

రాత్రి గదులయందు దీపములపై చీటిలో 18 గంటలు గడు వక తెను. ఇందు వలన స్పష్ట ప్రాయము లట్టి అధికమగు పనికలగును. ఇవిబాడలార్థకరమేకదా. ఇందులకు ప్రభుత్వమువారికి వందనము లన్ని వలసి యున్నదికదా.

పాములు

కాని మాగదులందు రాత్రిలో మేడు ఒంటరిగ నుండకకలెదు. అప్పుడప్పుడు పాములు మాకు తోడును యును. ఒక నాడు రాత్రి ఒక వార్డు గదు వీధులు లన్నియు నమముగ నున్నవోలేనో తనిఖీచేయుచుండెను. ఒక తైలీగది కంటిలపై ఒక చిన్న పాము ప్రాసెయిడెను.

ప్రతివారము ఒక ఫార్ము జరుగును. మాజిస్ట్రేటు కారాగృహము దర్శించును. తైలీల కమిషన్స్ యలను వారికి తెలియజేయ వచ్చునని చట్టమునందున్నది. కాని మాజిస్ట్రేటు తైలీల కష్టముల నెట్లు విచారించి తెలిపెదను.

ఒక రాజకీయ తైలీ మాజిస్ట్రేటుతో మాట్లాడవలయునని తెలిచి తనకు దేశమును తెలిపెను. మాజిస్ట్రేటు అతనికి ఒక చచ్చును అతడు రాజకీయ తైలీ అని మాజిస్ట్రేటు ప్రశంసగానే అతని వైఖరి అంతయు మారెను. నీక్కులు రాజద్రోహము. యెదు నీక్కులకు మున్ను ఎత్తుకుబాటానిచ్చినది మాజిస్ట్రేటు అనికొక్క రాజకీయ తైలీకి చెప్పెను.

నీక్కులు ఫార్ముల గౌరవమును మానమును కాపాడి నవారని అతనికి ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను.

తైలీ:—ఈమధ్య లన్నియు అట్లుండెను, మీరు మాకోరికలను వినుటకు వచ్చి వారి కలయచున్నాను. నేను కోరునది వినురా?

ఈమధ్య వివగానే మాజిస్ట్రేటుగారు “నేను నీవు చెప్పేమాట లేమియు విన్నవి చెప్పెను. బ్రిటిషు న్యాయమును అచరణముండుచు అధికారి ఈ ప్రత్యుత్తరముచ్చి కారాగృహము వెడలిపోయెను.

కాని తైలీకోరికలచి కమయిమే? అతడు 1915 సంవత్సరమున లావలోరు కాన్సులరీ కేసునందు శిక్ష పొందెను. 1921 సంవత్సరము వరకు అందహాస్సు దీవులనుండుండెను. చెన్నపురి. అం. దొ. సంవత్సరముండి పిమ్మట ఎ. హెడ్ కారాగృహము నకు మార్చబడినది. 45 సంవత్సరములు వయసుగల తన అన్న మరణించెను. 75 సంవత్సరముల వయసుగల తన కత్తి తన్ను చూడవలయునని కోరు పొందెను. కాని యిచ్చు ముగ్గుల గుట్టల చేతన బీద కాలగుటలేదని వ్యతిరేకమున నొచ్చెను. తా పున ఖయిదీని పంజాబునందలి కారాగృహమునకు మార్చబట్టి తమయి చూచుటకు వీలుండును. ఈకోరికను మాజిస్ట్రేటుకు తెలుపవలయునని ఆఖయిదీ తెలిపెను. తన కోరికను ఖయిదీ బొంబాయి ప్రభుత్వమువారికి తెలిపెను. ప్రభుత్వమువారి కోరికను అ. గి. రెండువలముని ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి. బ్రిటిషువారి న్యాయము ధర్మము ఇట్లున్నది.

జె. పి. భాస్కరి.

(ఇంతకు పూర్వము వివరములు తెలుపగలము. నానిని చదివిన వారి నుంచుండును ఆకర్షకవర్ణనలు (బొంబాయి శాసనసభ).)

మొదలు

శృంగభద్రాక్షయః పెద్దపులి

జజిరత్ - ఉల్ - ఆరబ్ దివనము

శ్రీశైలపదార్థము

మెనూరుజిల్లా శాం గెనుఫంఘుము

క్రొత్తబెండా స్నేహము

ಕೌತ್ಯಮ್ಯನಿಸಿಹಲು ಅಧ್ಯಕ್ಷನು ಎನ್ನಿಕತಗಾದಾ

వైదికీరిగురూము

హైందవశాసనసభ

దేశమునందు ఎన్ని కలలో స్వరాజ్యపక్షమున కనుబొమ
ముగ ఫలితము కన్పించినది. స్వరాజ్యపక్షపు అభ్యర్థుల సత్తాను
ప్రజలు కానునసభాంతమునకో, లేక రాజ్యపరిధి యాగవాంతు
మంది ఈలాంటి యుద్ధవేసినో పరిశీలించగలము. మనరాష్ట్ర
మునందుకన్న, ఇతర రాష్ట్రములందు మ్రోదవ కానుసభ ఎన్ని
కల ఫలితము ఇంకను తృప్తికరముగ నున్నది. మ్రోద కా
సభయందు, స్వరాజ్యపక్షపు కార్యక్రమముచే బంధింపబడిన
సభ్యులు పలువురుందురని తలంపవచ్చును. మెజారిటీ యొందక
పోయినను, గణనయేదగిన మెజారిటీయైనను ఉండును. ఆ సేక
సభ్యు లిదివరకే స్పష్ట పక్షమునందు చేరియున్నను, సభ ము
వేళమైన పిమ్మట ఈపక్షాభిప్రాయముల నామోదించి చేరువా
రనేను యందురు. ఎవో కొన్ని కారణములవలన పక్షములందు చేర
జేస్తును, ప్రతిష్ఠంభన విధానమునకు కట్టుబడి యుండెడి జన్నా
గారివంటి మిత్రులందురు. టి. రంగారాజుగారు సంపూర్ణ ప్రతి
ష్ఠంభన నామోదించక పోవచ్చును. కాని ఎప్పుడో యొప్పు
ను కొంచెమైనను ఆవలించిచవలెననియే ఆయన మార్గభిప్రాయము.
పక్షమునందు చేరజేస్తును, సానుభూతి గలవారు పండిత మాల
వాగ్ధిగారివంటివారున్నారు. పంజాబు, సంగయ క్త
రాష్ట్రములందలి సభ్యుల- ప్రతిష్ఠంభము కేదోవిధముగ నగల
యందువారు అధికారవ్యయను అణచుటకు పూనుకొనెడి వారికో
రాష్ట్రములప్రతినిధులు కలియుదురు. స్వాంత్రాప్తిభిప్రాయ
ములగలవారు ఎంతటి నుద్రస్థులైనను, మోతీలాలు, కే. హను,
బేల్లూరు, పటేలుగార్ల వంటివారు నడపు ఉద్వేగమున చేసక
మక్కిరి కాపాడుకొనగలరా? కలకత్తానందు చిహ్నంధరాజు
సభ్యుగ్గ నున్నారు. తన మనస్సాక్షికిని, నియోజకవర్గములను
పరిశీలించుకొని లేవకవరకును స్వరాజ్యపక్షముతో చేరుటగలి
గిననని ఆయన చెప్పకయుండు నేను నిస్పృహతలంబు చదివెడిని.
పక్షమువారైనను, మనస్సాక్షికిని నియోజకవర్గములకును ప్రతి
పలనొక నుండుమని కోరుదురా? కనుక పాముగారు కోరిన
యందు వరకులను నామమాత్రమైనవని నిశ్చయించుకొనవచ్చును.
రాజ్యప్రతినిధిని ఇతర అధికారులను కలవరయటకు మహావక్త
రాజుగారు కానునసభయందుందురని తెలిసికొనుటకు నేను
అంతేమనుచున్నాను. ఏది ఎట్లున్నను పీఠికలనవిడితమై జేయవ,
కేమునందు మితవాద పక్షము అప్పక్యమైంది.
తనాదులతో నిక చల్లాటము లాడి వారిని బుద్ధిగవిన
భము లేదు ఇప్పటికైనను రెకింగు ప్రభువు తెలిసికొన
వచ్చును. జేతమునం దుండిన నిష్పంభవిధానమునకు మాద్ర
యనగిన పక్షమును జేతము సానుభూతితో మాననాల్సినది
తమమైంది. మాంటాగూ ఛార్జు ఫర్డుని వేడిక వి
ధానమువై నాధారపడినదో, ఆ విధానమునుండి విరళముగ
నను వెనుక మరలవలెనని ప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నించు
న్నారు. అందుకు ఎక్కడికో పోవనక్కరలేదు. చీఫ్మంత్రి
వ్యక్తిత్వక్రింద నియమించబడిన రాజుతో కమిషను ఒక్కటియే
ఉండును. పివిజుతోద్యోగుల సంస్థానమును గూర్చి విచారించుట
యందు నియోజకమైదనని చెప్పిరి. కాని నిజ మిదియే కా?
జలయభివృద్ధి కనుసరణముగ నివిలు ఉద్యోగులు తయిసిత్తిగతు
నవరించుకొనుచుండవలెనని సంస్కరణప్రణాళి సృష్టిరిం
ది. వారు కాలక్రమమున కానునసభాప్రతినిధులకు బాధ్యత
వలంపవలసి యందునునయే అందుగలదు. వారి వారము తయ
గతులను మాన్యుకొనలేదు. వారియధికారమును ప్రతిష్ఠను జీత
ములను ఇంకను వృద్ధిచేసి వారినిలాకడ గార్వరింటిచేయవలెనని
నిజము ఉద్యోగుల యాశయము - "భారతదేశమునాని
ద్యోగములు క్రమముగ భారతీయులవరకు కావలె"ని భారత
ప్రభుత్వ చట్టమునందలి యుపోద్ఘాతమునం దుండు మాటలను
నిరూపమును ప్రభుత్వమువారు త్రోసిపుచ్చ జూచుచున్నాడు.

హైదరాబాదు రాజసభ సమావేశము కాగానే స్వరాజ్య పక్ష
సభ్యులును సమావేశమై ఒక ప్రకటనను తయారుచేసి దానిని
ప్రభుత్వమువారికి సమర్పించుట, దాని నంగీకరింపిరిగా, సహ
కారమునగుదుము, లేకున్న మీగొడ్డులు మీది, మామార్గము
మీది యిది ప్రభుత్వమువారిలో చెప్పదురు. సత్వరస్వపరిపాలన
మునకేమాత్రము తక్కువగను అప్రకారముయందు కోరిక నుం
దను. ప్రభుత్వమువారు తక్షణమే స్వరాజ్యము నీయవలె
వచ్చును. కాని తమ అనుకూలభిప్రాయమును బెల్లెపుడు
సాధ్యమైంకరత్వరలో నిచ్చెద మని వ్యవస్థి తృప్తిరముగ
చేసిన చాలును. ప్రభుత్వమువారు ఈ ప్రకటనను సరకునే తుక
పోవచ్చును. మీదుమిక్కిలి, ఏమైన అభ్యంతరము గలిగిన
సంస్కరణములు తుడిచిననుబడునని రెడింగు ప్రభువు చెకరించి
నాడు. అట్టివ్యయే జరిగిన, మనమార్గము స్పష్టముగ నుండును.
మేము వెంటనే ప్రతివ్యంధన మవలంబించుము. భారత్ ప్రభుత్వ
నిర్వహణమునకు మేము నిరంతర మద్దతదము, ప్రత్యాపతిధుల
ఇష్టమును ప్రభుత్వము నిర్ణయము చేయుచుండిరి అన్ని విధముల
ప్రశంసించుచు చాటుచుము. నోరు యేమి లేనివానివారు, పిరికి
వారు, ప్రభుత్వయోజితసభ్యు లెవరైన సమాజముచేసిన చేయ
వచ్చును. వారివోట్లవలన, ప్రభుత్వపక్షమున కెప్పుడైన మెజారిటీ
యొందవచ్చును. కాననసభ ని కా క రిం చి న వానిని
ప్రభుత్వము మరల స ర్పి ధ యి చే య వ ర్చు ను.
అట్టియులో నున్న క్లాబు ప్రకారమే, స్వరాజ్య పక్షము
ధికార్షాని విధానము నవలంబించును. సక్రమముగ నే, మేము
ప్రభుత్వమునకు బిల్లిడి గలిగించి మాకోర్కెలను వారు అంగీ
కరించునటులు నిష్పాధన చేస్తెనుము. ఇట్లు జనశుభ సంస్కరణ
విధానమును భగ్నతరముట యెట్లును? చట్టమునగిన యవ
కాశముల నన్నిటిని యేమోగించుటకు ప్రత్యాపతిధుల కర్హత
గలదు. ప్రత్యాపతిధుల యభీష్టములకు విఘ్నముగ నడువ
నెంచువో, అట్టి ప్రభుత్వము నిరంకుశప్రభుత్వమే యగును
యందునుం దెట్లు జరుగునో ఇప్పుడే జ్యోతిషము చెప్పుట
సప్రమాదము. కాని మాపక్షమును సమర్థులగు నాయకులు సదభిప్రాయ
నియు, ఆపక్షమునకు కాననసభయందును, జేకమునందును,
సానుభూతి యుండు ననియు తలంతును. జేకము ప్రస్తుత
మీ చిట్కలలన బాధపడుచున్నదో, దానిని తొలగించుటకు
వారు ప్రయత్నించి సత్వరస్వరాజ్యమును సాధించురు. కార్య
క్రమము సమరణమై కావచ్చును. రెడింగు ప్రభువుమీద మూర
వచ్చును గాంధీమహాత్ముడు మనతో నూడ ఇప్పుడులేడు. కనుక
తరసాధనముల నవలంబించుట యైనది. ప్రభుత్వమున కాత్రిడి
లిగించుట కాననసభ ప్రవేశ మొక్క మార్గముగ కన్పించి
ది. రాగల మానములలో, ఆ విషయమై ఎక్కువ అందోళన
యుండు నని రంగసాంబు అయ్యంగాను చెప్పిరి.

ఉత్తరము:—ఈ ప్రక్క కేవలము రిటా.యిన సమాధాన

పియదగినదిగాను. ప్రభుత్వమువారు దక్షిణానికి విడుదలచేయుట తనకార్యము. జెయిలునుండి వెలుపలకు సామాన్యముగ రావలదు వారితల సంభించినప్పుడును తగినకార్యము. ఆయన కటిమార్గములే సరిపడవు. గాంధీమహాత్ముని విడుదలచేయుట తనని మాత్రజాతికంటే మెట్టిమెదకు గోరుచును. ప్రజాతిక సంగీతించుటకు గాంధీమహాత్మునివిడుదల అత్యవసరము. ఏమియు జరుగక, వృధాగా ఆయనవిడుదలయైనచో, వాతకటికన్నను ఆయనకు బానిసత్వ మధికమనితోచును. ఆయననిష్క్రంభము మనల సెన్సేవబొధించదుగాని ఆయనవాత్సల్యము మనకు తొలగిపోయినజేయని విచారముమాత్ర మెక్కువకలదు. ప్రభుత్వముతో నేరిషయముచర్చించుటకును, గాంధీమహాత్ముడు బయట నుండితీరవలయును.

ప్రశ్న:—స్వరాజ్యపథము కాంగ్రెసు కార్యక్రమమున కట్లు తోడ్పడును?

ఉత్తరము:—కాగ్రెనుకార్యకర్తయొక్క ప్రస్తుతము నిర్మాణ
కార్యక్రమమును సాగించుట, కాననోల్లంఘనమునకును సంబంధము
లేదు. నిర్మాణకార్యక్రమమును సంబంధించినవరకు, ఊమెల్లరును వెనుకటికన్నను ఉత్సాహ
ముతో సహాయముచేయుచుందురు. ప్రజాపతిగ్రామ నియోజక
వర్గమును సమీపించునపు డెల్లవారి కన్నివిషయములను తెలియ
జేయుచు, గ్రామపంచాయతరులు, స్థానికశక్తిపరిపాలన, మున్నగు
కానివియు ప్రజలు పాల్గొనవలసిన బోధించుచుందురు.

ఉత్పాదకమునకును అధ్యక్షునికను సంపదములనర్పించుటతో
సభ ముగిసెను.

స్థానిక వార్తలు

రా. సా., ఆర్. కృష్ణరావుభాగ్యలేనివారు:—

తండ్రివార ప్రకటన:— కామప్రాసాద్ కుమారుడు, హాజిరాబాద్ ద్వీపములపట్టణ కేసు (తండ్రి) యేర్పాటులు చెడిపోయినది.

ప్రయాణము:— కల్లుల కమాండెంటు బాక్సును గాఢ పొగకూడకును కాంగ్రెసు పక్షముల మెట్టుపాల్గొనకును నిన్న రాత్రి చెన్నపురుండి రైలులో బయలుదేరి వెళ్లిరి.

తపాల ప్రకటన:— మారిననుకు సంబంధించిన బాటల బెడతల పోస్టులను నవంబరు 25 వ తేదీ సాయంత్రము 6 1/2 గంటలలోగ్గి పోస్టు చేయవలయునని ప్రసిద్ధి పోస్టుమాస్టరు గారు ప్రకటించుచున్నారు.

మదరాసు ఆయుర్వేదకళాశాల:— సీల ముఖ్యపాఠశాలకు సంబంధించిన మదరాసు ఆయుర్వేదకళాశాల సహకారము రూ 50/- విరాళము నిశ్చయించిరి. పొలాది తాలూకాలోనుండి నెలకు రూ 15 యిచ్చి వచ్చేసంవత్సరమునందు ఒక చార్జిని కళాశాలయందు అధ్యయనమునకు యేర్పాటు చేసినది.

బెజవాడలో తెన్నిను ఆటపందెము:— లోకాగ్రహణకాలమునందు తెన్నిను ఆటపందెములు నెంబరు 22, 23 తేదీలలో ప్రారంభించబడును. బిలు (కె. ఎం. ఎ. ఎ) ఆంధ్ర యువజనసంఘ స్థలములలో నగును. పందెములో ఉత్తీర్ణులైనవారికి దాణ (పీల్చు) బంగారు కేసులును బహుమతు లిచ్చబడును. చివరకు నిత్యవారానికి వచ్చు ఆట) పెండింగును తియ్యబడును. దాణల సంవత్సరమున మరల నిచ్చివేయవలెను. పతకములు స్థిరముగా నుండునవచ్చును. దీనినెంబరు 11 వ తేదీలోపున దరఖాస్తులు గౌరవ ర్యదర్శిగారికి పంపవలెను. (పతకములను ఇద్దరకు (దేవులు) 6 ఒక్కొక్కరికి (సింగిలు) రూ 4. పోటీదారులకు భోజనము. బహుమతులు ఉచితముగా చేసెను. ఉత్తర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వము ఈదిగువ విలాసమునకు పంపవలెను.

వి. పట్టాభిరామయ్య, గా. కార్యదర్శి.

ఫిఫ్ జస్టిసు ఎట్రండరుగారికి బహుమతి

నిన్న ఉదయ ఫిఫ్ జస్టిసుగారు న్యాయస్థానకార్యక్రమ ప్రారంభించక పూర్వము, ఇదిగరకు ఫిఫ్ జస్టిసుగారివద్దకు వెళ్తున్నప్పుడు మహమ్మదు చౌసపాహేలుగారికి ఇంటికి సర్దుకొనకపోయిన బహుమతిగా నిశ్చయించిరి. ఆసందర్భమున యిట్లనిరి:—

మహమ్మదు చౌసు, చక్రవర్తిగాడు మీకు ఇంటియందు సర్దుకొని పతకము సంకీర్ణము నుంకించి, యీసభలో మీయ్యుదాని ఆలంకరించుటగాను నాకుబడిరి. ఈ గౌరవమునకు మీకు రూ. 1888 సం॥ నుండి ప్రభుత్వోద్యోగమునందుండి 24 ఏండ్లకించుకుండి నవచ్చుచున్న ఫిఫ్ జస్టిసు లండన్ వద్దను ఎట్టుంగా కనిజేసియుంటిరి. నర అర్థము కాలియ్య. నర ఆర్పాటులు. నర బాను కాల్గి గార్ల వద్దను నావద్దనుకూడ కొంతకాలము కనిజేసియుంటిరి. చివరకు దేశముం దసర్దుకొనగానుండుటచే ను పుచ్చుకొంటిరి. మీ కిగౌరవము నిశ్చయించుట నేనెంత ఆనందించుచున్నాను. దేశముయొక్కయ, ప్రాజాన్తయము గౌరవమునకు సాత్వికయెన్నమీకు ఇరకాల ఆయుర్వేదకళాశాల వైచిత్ర్య ప్రసాదించుగాక.

ఫిఫ్ జస్టిసు, 19-11-28.

ఇందుకు ఎట్రండరుగారిట్లు ఉత్తర మొసంగిరి:— నాయం యవలది ఇంటియందు సర్దుకొని పతకమును (కనాచించినందు సార్యమునకి, గవర్నరుగారికి, ఫిఫ్ జస్టిసుగారికి, రిజిస్ట్రార్ కి వాదించుట ప్రారంభించునను లాచరించుచున్నాను.

దేవాంగ మహాజనులకు విజ్ఞాపనము

ఇదిగరలో నాటి ప్రాకారములనుండి ప్రచురించబడుచున్న "దేవాంగజ్యోతి" కొన్ని కారణములచే నిలువబడినది. నది, తిరిగి యీ మాసమునందు ప్రకటింపబడినది. ముద్రా ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. ప్రారంభించారును తమ చివర నామాలును తెలుపుచు నింకటినుండి మాతో జరుపు నుత్తర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వ లిక్కింది రీతిగా వ్రాయవలెను.

దాం॥ నాగేశ్వరరావు, చిరుకామా:— దేవాంగజ్యోతి సంపాదకుడు, 82, చివరలింగి, మద్రాసు.

పోలీసు ఉద్యోగుల బహుమతులు

గవర్నరుగారు 11 మంది చెన్న రాష్ట్ర పోలీసు ఉద్యోగులకు సార్యముని పోలీసు పతకముల నిశ్చయించిరి. పతకముల సంకీర్ణములు పూర్తియైనవి 5 వ పోలీసు ఉద్యోగము గూర్చి చెప్పయ గవర్నరు నాయకు యేండ్లనుండి కారిపనిచాలవచ్చుచుగా నుండెనని. మరియు, పోలీసువారి ప్రతిభలనుగా పత్రికలలోను, వేదికలపై ప్రత్యేకముగా విమర్శించుచుండు రచయిత యాక్షేపణల ప్రభుత్వోద్యోగులెవ్వరును, తాను ఉద కష్టించుకొనబలనియు గవర్నరుగారు చెప్పిరి. కాని, మనస్సుగ్గిగా తమవిధిని నెరవేర్చుచున్నామను నిర్విరమునకుపతకములు ఆక్షేపణలను లెక్కచేయ నవసరము లేదని, కివలపోలీసువారి యోగ్యతగూర్చి కార్యములను మెచ్చుకొని వారు ఉద్యోగులవట్టి కావిన స్నేహభావమును మరచవలసని నుడిచిరి.

దంతర్లోగములు:— ఆరోగ్యమునుగూర్చి హిందూ దేశమున ప్రచారము నుండుటకై వైస్రాయిగారిభార్య పూను కొనెను. అట్టియేద జనులెల్లయందు ఆనాలోగ్యమును, శిశువు రణములను, పురిటిజన్ములను లోలగించు ప్రయత్నములందు పాటుబడవలసియున్నది. ఈ బాధ్యములకు ముఖ్యముగా దంతర్లోగములే కారణము లగుచున్నవి. విషయము ను చాల మంది గుర్రెంంగ బా లకు న్నారు. దంతర్ సంబంధ మగులోగములకునే దేవామానందు ఆరోగ్యము చెడుట. పిల్ల బాగుగా నెరుగబలవండుట సంభవించును. ఆరోగ్యవిషయమున కనిజేయుచున్నవారగుడ, దంతములను వాటియందు కచ్చి విందు క్యాభిలకు పూర్తిగా నెరుంగలేకపార్తురు. కాన దేవాలోగ్యమునుగూర్చి ప్రజలకు బోధచేయు ప్రకారమునందు శిశువులను, బాలెంతకొండ ప్రాయమునకై కృషి చేయునపుడు దంతవృద్ధులునుగూర్చి కూడ ఉపకార్యములనిశ్చయించి కరపత్రములను కుంచి తగుప్రబోధము గావించవలెను. హెచ్ కెంకటాచార్య ఎల్. ఎం. ఎస్.

ఎగ్జురు పోలీసు కోర్టు

మోసము కేసు

ఎద్దెరు అందు కంపెనీ మండులకర్తము కొంబంబర్తూరు, భాగిరియగు ధమ్మకాధారాచారి ఇన్స్పెక్టరు గోవిందరాజులయందు, మోసము నేరముపై తెచ్చినకేసు విచారింపబడెను.

మొదలు 10-వ తేదీన స్పెషల్ కంపెనీలో ఆ కంపెనీ భారతదారుడగు ఎన్. ఎన్. రామస్వామి అయ్యంగారు, వీలుగాది చేరను రూ 500 సామానులు కానలెనని కొనుచు ఒక అర్థము కాగితమును కంపెనీ కార్యదర్శి యొడుట తెచ్చెను. తాను కలెక్షనకు కావవరది నని చెప్పెను. కాని కార్యదర్శి సంకేతము దొంగసంకేతముని భావించి పోలీసువారికి ఫిర్యాదు చేసెను. కివల విచారింపగా మొదలు కేసునకు బంధువుకాడని యభిప్రాయము. కేసు 30 వ తేదీకి, ముగియడిగది.

* * * * * వి దు ద ల

ఇదిగరకు మోసము నేరము క్రింద భార్యచేయబడిన శ్రీ మానవేంద్రకుల రాజుగారిని నేడు విడుదల చేయబట్టు ఉత్తర వాసుంగుడెను.

పోస్టు అఫీసు సర్టిఫికేట్ విక్రయము

నాగపూరము, 17 నవంబరు:— గతజ్యోతియ మాసమున పోస్టు అఫీసు క్యాష్ సర్టిఫికేట్లు రూ 56 3/4 లక్షలవరకు విక్రయింపబడెను. గత మూడు వత్సరములలోను ఈ విక్రయ మొత్తము వరుసగా 4, 5, 6. లక్షలు.

వాతావరణ స్థితి

1925 సం॥ నవంబరు నెల 20 తేదీ మంగళవారము

Table with 5 columns: Time (గ్రీన్ వుచ్ ముఖ్య సగరములు), Wind (గత 24 గంటలలో అత్యధిక వీల), Rain (గత 24 గంటలలో అత్యధిక వర్షము), Cloud (గత 24 గంటలలో వీల), and Visibility (గత 24 గంటలలో అత్యధిక దూరము). Rows include locations like గోపాలపురం, కొర్రాపుట్, విశాఖపట్నము, కాకినాడ, మచిలీపట్నము, గుంటూరు, కర్నూలు, బళ్లారి, అనంతపురం, కడప, నెల్లూరు, మద్రాసు, కడపూరు, తెలూరు, నెలూరు, కొంబంబర్తూరు, తిరుచనాపల్లి, నాగపట్నము, పురుకొట్ల, నువ్వర, పొంబర్, తిరునల్వేలి, తిరువేంకట, కొచ్చిన్, కాకికట్టు, మంగళూరు, రెంగుళూరు, హాస్సాన్, మెరకార, కైమారు, ప్రాచిణ్, కార్వార్, రత్నగిరి, కొంబాయి, పోలూరు, కొడైకాల్, and ఉదకమండలము.

సర్కారులు:— మచిలీపట్నములో ఆకాశము నిర్మలము. నువ్వి. కిక్కినవూట్ల కొంతమట్టుకు నువ్వి. మచిలీ పట్నములో పుడితేడిమి 4.2 కాకినాడలో 5.5 దిగ్గిలు ఎక్కువ రాత్రితేడిమి 8 1/2 నుండి 7 దిగ్గిలవరకు ఎక్కువ.

దక్కన్:— మట్టులు ఒక మోస్తరుగ నున్నవి కర్నూలు బల్లారిలో అర్ధగత కత్తుకు. బల్లారిలో పుడితేడిమి 6.9 దిగ్గిలు ఎక్కువ. రాత్రితేడిమి 6.2 దిగ్గిలు ఎక్కువ. కర్నూలులో పుడితేడిమి 6.2 దిగ్గిలు ఎక్కువ.

కర్నాటకము:— మట్టులు కులక కులక నున్నవి పుడితేడిమి 4.8 నుండి 8.2 వరకును, రాత్రితేడిమి 2.7 నుండి 5.4 దిగ్గిలవరకు ఎక్కువ.

ఎన్. ఆర్. యు. సామ్రాజ్, కారాకరణ కార్యదర్శి

Advertisement for Rajavid Sri Bamandasaji Kaviraj, 152 Harrison Road, Calcutta. The ad includes a decorative border and mentions 'కావలెను' (must be) and 'ప్రతి చోట మా క్యాలండర్లను విక్రయించుటకు ఏజెంట్లు కావలెను' (agents must be appointed everywhere to sell our calendars).

క్రొత్త మంత్రవర్ణము

సర్ పిట్టి త్యాగరాయ శ్రేష్ఠిగారి ప్రకటనము

“నేటి (19వ తేది) క్రొత్తమంత్రవర్ణము నియమము జరిగిన దని మాకు తెలియగలదు. గవర్నరుగారు వాగ్దానము పాటగల్గు రాజాగారిలోను అలాచించిరి. బ్రాహ్మణేశ్వరలక్ష్మిప్రాయ మీ విషయమున నెటులున్నదియు మాకు తెలిసిన దానినిజేటి మేము గవర్నరుగారికి విన్నవించితిమి. గవర్నరుగారు దీర్ఘాలోచనచేసి పానుగల్లు రాజాగారు ప్రధానమంత్రిగాను, ఏ. పి. పాత్రోగారు రెండవమంత్రిగాను, శివభాసంజీగారు మూడవమంత్రిగాను ఉండునట్లు ఉత్తరువు చేసిరి. వారు మాకుగల సందుల కంగీకరించిరి. ఇప్పుడు మంత్రివర్గ మేర్పడెనుగాన బ్రాహ్మణేశ్వర లండనును అభిప్రాయభేదములను వదలుకొని మరల సందరును కలసి పనిచేయవలెనని నేను కోరెదను. అటుల చేసినచో బ్రాహ్మణేశ్వరలకు మాఖ్యముగాను తేజము సంపది యితర ప్రజల కందఁగిని గూడ మంచిమేలు మనము జేపూర్వముగాను. మన ఉద్యమమున చీలిక లేర్పరచి కలలను కలిపింక జూచుచున్నవారి కిక్కిరియ్యి తేలికగా మాటలాడుటకు నే నెంతమాత్రము గడంగువాడను గాను గాని మనప్రతిపక్షమును చక్కగా కొనసాగించిన నే మన బ్రాహ్మణేశ్వర సంఘమునకు. మంచిలాభము కలుగగలదు స్వపరిపాలనమును బడయుటకు జేరేయుటకు సరియగు పురోగమన మొనరించుటకు సహాయము కాగలదను విషయమును నా మిత్రులగు బ్రాహ్మణేశ్వరలండనును వాగుగా గ్రహించు రియే నేను నమ్మెదను. ఈ బ్రాహ్మణేశ్వరేశ్వరము ప్రారంభించబడినప్పటి నుండియు నేను దానితో గట్టిసంబంధము గలిగియుండుటవలనను, విషయదేశముల గూడ నీ ఉద్యమాభివృద్ధిలో పన్నిహితసంబంధము నా కుండుట కలనను, మొదటి బ్రాహ్మణేశ్వర మంత్రివర్గమువారు చేసిన పనిని నేను వాగుగా గమనించుచుండియుండుటవలనను, జేరేయుట కందరిని బ్రాహ్మణేశ్వరలకు మాఖ్యముగాను ఆ మంత్రివర్గమువారు చేసిన మేలు నేను వాగుగా గెరిగి యుండినందునను, నిజముగా జేపూర్వమైన స్వపరిపాలన కొరచున్నట్టి బ్రాహ్మణేశ్వరలకు మన వ్యక్తిసంబంధములగు భిన్నాభిప్రాయములను యిష్టాయుచ్చములను వ్యక్తిసంబంధములగు ప్రత్యేకభావములను మరచి సర్వజనుల మేలుకోరమను ఏకీభావముతో పనిచేయవలెను మనము చేసినపని కావ్యతముగా నిలచి భావిసంకల్పముతో గుణపాతముగాను, ప్రోత్సహకరముగాను ఉండునట్లు మనము పనిచేయవలెనని నేను కోరెదను. విషయములను ని స్పష్టముగా విచారించి చాటుమాటు లేకుండ నా అభిప్రాయములను స్పష్టముగా తెలుపవలెనని నీవిధమున నేను ప్రార్థించుచున్నాను. రాజకీయ సుబంధములగు సంఘర్షణలను కలన కలిగిన మనఃకేతములను మరచి సాధారణముగా సభ్యులకు సాధ్యము కాకున్నవారు కామకోధాదులను జయించి పరస్పరముగా త్యాగములతోను సద్బావముతోను పనిచేయవలెనని వారిని నేను కోరెదను. మనము మాఖ్యముగా చేయదగినది గట్టిపై, దీర్ఘమగు కృషి, సామ్యమును కృషి గాన మనయుద్దము ముగియవలెనని నేను కోరుకొనుటను కాలక్రమమున సర్వోత్తములను బడయునట్లును బ్రాహ్మణేశ్వర లండనును కలసి గట్టిపని చేయవలెనని నేను కోరెదను. అటులచేసిన నే మనము మనజేరేయుట కొరెలను సమకూర్చినవారు మనకును. ఇదివరకులేని యిప్పుడుగూడ దైవము మనకు తోడ్పడుగాక” అని గర్వ పి. త్యాగరాయ శ్రేష్ఠిగారు వ్రాసినది.

శ్రీయుత కల్పమంచి రామలింగారెడ్డిగారు

కృత్యాగ్రతిని రెడ్డిగారిని సంకల్పించి ప్రత్యేకంగా వ్రాస్తున్నది.

“గవర్నరుగారికి సన్మానశ్రేణియు సమర్పించు సందర్భమున యామంత్రివర్గమునై యు దార బ్రాహ్మణేశ్వరలకు దీక్షాసముద్ర తే దను తీర్మానమును నేను 26 వ తేదీని ఉపపాదించెదను. ఆతీర్మానము 27 వ తేదీని చర్చించబడుగా 28 వ తేదీని చర్చింపబడెను. ఆతీర్మాన ముపాదించబడిన కలగ గలఫలితములను గూర్చి నే నిప్పుడేమియు నాకింపవలదని గూర్చి నేను ప్రార్థించుచు తెలుపను.

ఈ మంత్రివర్గము తొలగినచో కాననసభ్యులలో మహమ్మదీయులు, ఆదిద్రావిడులు, తియ్యలు, యితరనిమ్నజాతులు మామన నన్ని పక్షముల కలిసియుండును సంకల్పమైన కలిగింకజాల మంత్రివర్గ మేర్పడగలదు. ఎన్ని కలఫలితమును వాగుగా పరిశీలించి అధికారవిషయము పరాజితు లేరనియు ఉచితములలో

భిన్నాంతరపులవారు హెచ్చుగా నెచ్చుకొనబడి రియే స్పష్టముకాగలదు. కానీపుడు నిజమింపబడినవారు మంత్రముగా నుండుట ప్రకాశిప్రాయభిక్తమై యుండును. ఇప్పుడు కాననసభ్యులకును అభివరమును సాధింక మిన్నకున్నచో ఎట్టిమంత్రివర్గమును కమరలనెక్కించిననుగూడ ప్రకాశకలిగియుండువాళ్ళభావముతో లొంగియుండురనియే విచిత్రము కాగలదు. తంజావూరులోను తిరువళ్ళేరిలోను మరువనపిల్ల, పి. ముబహ్మత్తు పిళ్ళగారు కల్పిన బ్రాహ్మణేశ్వరల కల్పరిని తీసిపోవువారు కాకపోయినను ఎన్ని కలలో మంత్రివర్గమువారి కలిసియుండు పోటీగా నిలచి విజయమును బడయవలెనని వారైరి. క్రూరు పెర్వాండవారి సాల్వానా, పి. జె. డి. కామయ్యగారుగూడ మంత్రివర్గమువారి కలిసియుండు పోటీని విజయమునై. వెనుకటి మంత్రివర్గము కమరల కలిగియుండు పోటీలను నే కృష్ణస్వామినాయుడు (వెల్లుడు) గారు మామనవారు పజపుర ఎన్ని కలలో తాము స్వతంత్రముగా మారమని ప్రకటించుకొనిరి. కానీపుడు కాననసభ్యులగూడ వారికి ఎన్ని కలలభావముతోనుండు గాన వారనిస్సంకల్పమున నీరుగొనివర్తమునై విశ్వాసము లేదనిపట్టుచున్నట్లు సమాజము, భర్తము, సమాజితము నయియున్నది.

పానుగల్లు రాజా మంత్రివర్గమువారు మహమ్మదీయుల యొక్కయు యితరనిమ్నజాతులయొక్కయు లాభమును తృప్తికరించినవారు ప్రారంభమునకు వీరందరును తమఅగ్రహమును వెల్లడింపవలసియున్నది. అనంగీకారమును వెల్లడించిన మేము జన్మింపవలెననియుండేమి అవకాశమును సంస్కరించుటకు ప్రయత్నించితిమి. కాత్తరువాడయగు గొడ్డేతము ప్రకారము బ్రాహ్మణేశ్వరమును నిష్కలముగా ప్రకాశికారకరమును గొప్ప కత్తిని కలుపుట బడిని కలిగియుండు నట్లు చేయుటకు మేము ప్రయత్నించితిమి. ప్రతిపక్షాలాభిప్రాయములకు వారు ముట్టపన్ని మాత్రముగియుట నెటుల విధముగా నిందించినప్పటికిని తెలిసియున్నది. మన మొదటి ఆశయములను యారితిగా భ్రష్ట మొనరింపవలెనను మనరాష్ట్రమునందలి అన్ని కక్షములవారును అగ్రహమును జెందియున్నారు.

ఇదివరకే సంబంధముగవిషయమును అనుపానున తెలియని వారు కొందరు కలుగుచున్న పక్షముల నిరాధారములు. ఇది వ్యక్తి సంబంధ మంతమాత్రమున కాదు. ఉచితములకు మంత్రివర్గము వారికి కలిగిన సంఘర్షణము. ప్రకాశికారకములను మరల ప్రతిష్ఠించుటకు మేము పోరునలుపు చున్నాము. ఈవిషయదేశ తీర్చింపుకోరుటకు మంత్రముచేయు వాగ్దానములను ఉచితములుగా నిరసించెదను.

ఇదివరకు వారు చేసిన వాగ్దానములు, ప్రమాణములు, విధానములు, తీర్మానములు మామన నున్నవియును సమయానుకూలముగా నేనుబడిన కష్టములను అందరును వాగుగా నెరింగియుండునట్లు; గాన నీవాగ్దానముల నెవ్వరును నమ్మజాలరు.

బ్రాహ్మణేశ్వర సమావేశము జరుగనుండుట

ఈ నెల 26 వ తేదీని అన్ని పక్షముల బ్రాహ్మణేశ్వరల (కాననసభ్యుల) సభను జనవరతేదీని మంత్రిము కలన వాలో చించు చున్నాని నాకు తెలిసినది. ఈ కానన సభ్యులు కూయమర్కముల నెరుగని పసిబిడ్డలయే మార్చి లిప్పటికిని భావించుచున్నట్లున్నది. మంత్రివర్గమునకు ప్రతిపక్షముగ నిలచి సభలు చేసి విజయమునై, స్వతంత్ర, స్వరాజ్య, భిలాభము, కాంగ్రెసు, మిశ్రవాది, పక్షములవారు కాననసభ్యులు, మంత్రిల అవ్యవహారము నంగీకరింపజాలరు. వారు వ్యక్తిసంబంధముగా నెట్టి అభిప్రాయమును తెలుపజాలరు. అయాపక్షములవారందరును ప్రత్యేకముగా నభిప్రాయములను తెలుపుటయే క్రవ్యము. ఉచిత బ్రాహ్మణేశ్వర పక్షమువారును మాకావ్యవహారము రావు. వచ్చినను మేము నిర్బంధముగా నిరాకరింపవలెనని వారమేయునుమనము మాఖ్యవిషయములను నిర్బంధించినపుడు కావలెనని బహిష్కరించినవారిని మరిల నిట్లులావ్యసించుట వారి వనమానించుటయే యగును. మంత్రాంగ కభాసామరస్వమునకు భంగమున కలిగించుకట్టి స్వరాజ్య, స్వతంత్ర పక్షములవారును నేనును, దాక్టరు సతీశము, రామలింగం నెట్టిగారును మంత్రిల సభకు రాదని నవారము కామని నారాయణబాగునభిలో వారు నడిచినట్లు (కృతకలలోని (వారము నిజమైపో) యిదివరకే స్పష్టమైంది.

మంత్రివర్గమువారిలో చేరవలెన కాననసభ్యులలో (ప్రకాశికారకములవారిలో) పనిచేయవలెనని నేనును రామలింగంనెట్టిగారును కాననసభ్యులకు విజ్ఞప్తి పంపుచున్నామని” రామలింగంనెట్టిగారును నడిచిరి.

మహమ్మదీయులకు ముహమ్మదీయుల కిటుల విజ్ఞప్తి చేసి వంశిరి.

పానుగల్లు రాజాగారి బంకాలో జరిగినసభ సంగతి మీరెందరి యుండురు. మహమ్మదీయసభ్యులలో మే మెరుగునము మాత్రమే అసభకు వెళ్లితిమి. రాష్ట్రీయకక్షలలో మహమ్మదీయుల సంఖ్య అల్పము గావునను వారిలో విభాగసంపన్నులు లేకుంకగా నుండకున్నను ప్రభుత్వోన్నతి దృష్ట్యాములందు మహమ్మదీయు లాక్రమము లేకుండుట కోరవలెననిగాన ప్రభుత్వవర్గమున మహమ్మదీయ ప్రతినిధి యుండుట వనసరమని మహమ్మదీయులు కోరుట సమాజము. మంత్రులలో విశేష మహమ్మదీయులగుండ నుండనిచో మహమ్మదీయ (కాననసభ్యులు) పక్షమువారు మంత్రిలకు తోడ్పడజాలరు. అని మేమాసభలో స్పష్టముగా తెలిపితిమి. అసభకు రానివామగుండ నీవిషయమున మాతో నేకీభవించెద రనియే మేము నమ్మెదము.

కాననసభలో స్థానముల నిర్ణయమును గూర్చి అభ్యర్థింపకు మాకు ప్రాసినలేఖ సందర్భమున 26-6 తేదీలోగా మహమ్మదీయసభ్యు లందరునుచేరి ఆలోచించవలెనని ప్రభుత్వవర్గమును వంశకుండుటకు నిర్ణయించబడినది.

అందుల కీ నెల 24-వ తేదీని సోమంకాలము 4 గంటలకు చెన్నపురి జార్జిటవును అంగవృథాయకవిధిలో 67-6 గృహమున మహమ్మదీయ కాననసభ్యులసభ జరుగును. అసభలో యితర మాఖ్య విషయములగుండ చర్చింపబడునుగాన నా కభ్యు మహమ్మదీయసభ్యు లందరును మాఖ్యముగా రాగోరెదను. అందరును మాఖ్యముగా కలసి పనిచేయవలెనని మద్దేముతోనే వ్యవధి యుండగానే యాజ్ఞాప్తి చేసి పసిబిడ్డ అని భిల్లెల్లాగారు వ్రాసిరి.

బంగారు వెండి వగైరా ఏలం

నోటిసు

తిరుమల తిరుపతివగయిరా దేవస్థానములలో 1923 వ సం॥ సెప్టెంబరు నెల మొదలు 1923 వ సం॥ అక్టోబరు నెలవరకు వచ్చిన బంగారు వగయిరా వస్తువులు యాదిగువ కనుపరచిన వాటిని 1923 వ సం॥ నవంబరు నెల 26 వ తేదీ సోమవారం పగలు 12 ఘంటలు మొదలు తిరుపతి దేవస్థానం భజానావద్ద ఆదినమున్ను తరువాత యేలం పూర్తి అయ్యేవరకు ప్రతిదినము అదేవేళకు ప్రారంభించి యేలంవేయబడును. యేలంలో సవాలుచేయగోరు వారు దేవస్థానంకచ్చేలో ముందుగా రు 100-0-0 యలు ధరావత్తు కట్టి యేలంలో సవాలు చేయవలసి నది.

యేలములో సవాలు ఖాయపరచబడిన విషయమును గురించి శ్రీ విచారణకర్తలువారి మంజూరు పుత్రపు సాదరైన తేదిలాగాయతు 30 దినములలోపల సవాలు మొత్తమును చెల్లించి లాల్లును పుచ్చుకోవలయును. అల్లు వాయిదాలోపల తీసుకొనినియెడల వాయిదా మీరిన తేది లగాయతు 30 దినములవరకు స॥ లాల్లును- అమానత్తులోవుంచడమగును. అట్టిరోజులకు దినం 1-కి లాటు (1-కి రు 2 యలు) రెండురూపాయలు జరిమానా చెల్లించి లాల్లు పుచ్చుకోవలయును. అందుకు లిప్పినయెడల స॥ లాల్లును మరుయేలం వేయించి అందుచే దేవస్థానమునకు కలిగే నష్టమును క్రమక్రమారం అసలే సవాలుదారువద్దనుంచి వసూలు చేయబడును.

(1) బంగారు ధనా 1-కి 80 కులములకుండున	రు 1827
(2) బంగారు నాణ్యములు లాటుగా రకములు	8
(3) వె.డి ధనాకు 1000 కులములకుండున	రు 7596
(4) వె.డి నాణ్యములు లాటుగా రకములు	8
(5) హాల్లీమాపాయలు	రు 18060
(6) తేగడరూపాయలు ధనాకు 1000 కంకున	రు 2985
(7) తేగడరూపాయలు వకలాటుగా	రు 482
(8) తంబ్రము వకలాటుగా	రు 1081
(9) రాగివగైరా పాత్రలు వకలాటుగా	రు 355
(10) వస్త్రములు వగైరా	—
(11) కర్పూరమువగైరా జినికె చిల్లరసామానులు	—

దేవస్థానం ఆఫీసు
17-11-23.

(సం) సి. దొరస్వామిఅయ్య, 308 విచారణకర్తలువారు.

తిరుపతి.

ఆంధ్ర పత్రిక

1923-వ సం॥ నవంబరు నెల 20 వ తేది

మంగళవారము

తిరుగుబాటు

వల్లభాను రాజభాగ్యయును ఎన్నికలును గిరినివి.

మంత్రులు నియమితులయి. సర్ కె. వి. రెడ్డినాయుడుగా రీమాను తోలగిపోయిరి. పానగల్ రాజగారు ప్రథమమంత్రిగను, పాత్రోగారు రెండవ మంత్రిగను నియమింపబడిరి. వెనుకటివలె పానగల్ రాజగారికి పానగల్ స్వపరిపాలనా శాఖయు, పాత్రోగారికి విద్యాశాఖయు వక్రగింత పెట్టబడినవి. సర్ కె. వి. రెడ్డినాయుడుగారికి బడులు. డి. బి. టి. ఎస్. శివజ్ఞానంపిళ్లగారు నియమింపబడిరి. వీరు అభివృద్ధిశాఖ కధిదారులుగ నుండురు. వీరిని నియమింతురును వదంతిగలదని, వెనుకనే సూచించియుంటిమి. ఈ తరుగమున వెనుకటి హక్కిలో నొకరిని తగ్గించి శివజ్ఞానంపిళ్లగారిని వారిస్థానమున నేల నియమింపవలయునని ప్రశ్న గలుగవచ్చును. నాయుడుగారికిన్ని పిళ్లగా రెక్కడు సమర్థులను విషయ మింతవరకు బయల్పడలేదు. పిళ్లగారు గడిచిన శాసనసభలో కభ్యులుగనుండిరి. కాని వీరిపే రంతగా చదువరులు వినియుండదు. వీరిదివరకు సభలచర్చలలో విశేషముగ పాల్గొనిన సదస్యము గనుపించును. నాయుడుగారు న్యాయవాద లోనిండి బైకివచ్చిరి. పిళ్లగారి కిట్టిశిక్షగూడ లేదు. వీరు ఉపకార వేతనము పొందెడి ప్రభుత్వద్యోగులు. డిప్యూటీ కలెక్టరు ఉద్యోగములో వీరు వెనుక పనిచేసి యుండిరట. సామాన్యపు ఉద్యోగవాసాలు వీరి నుంటియుండు ననుట వింతగాదు. ప్రజాభిప్రాయము పై వీరికి విశేషగౌరవ ముండునని ఎ చుటకును వీలులేదు. ఇట్టిసందర్భములలో వీరిని నియమించుటకు, తమిళు లగుటయే ముఖ్యకారణమై యుండును.

మంత్రిపదవు లన్నియు ఆంధ్రులకే వశమయినవనియు, అరవవారి కివి లభింపలేదనియు, చాలకాలము నుండియు గుసగుసలు బయలుదేరినవి. కొంతకాలము క్రిందట జరిగిన దక్షిణజ్వాల బ్రాహ్మణేతర సమావేశములో సిగుగు సలురూపము దాల్చెను. తమిళులను జేర్చుకొనవలయు నను తీర్మానము ప్రవేశపెట్టబడినది. జస్టిసుపక్షనాయకు లగు సర్ పి. త్యాగరాయచెట్టిగారు ఆ ప్రయత్నము చేర్చుకొని రని నింద మోపబడెను. ఇట్టి మర్కము లకు బదులుజెప్పుచు, అరవవారి కొకరికి ప్రవేశ మియవలయునని తాము వెనుక సూచించితి మనియు, గవర్నరుగారు వివక పాత్రోగారిని నియమించి రినియు, తమ తప్పేమియు లేదనియు, ప్రకటించిరి. ఈమా రయినను అరవవారి నొకరిని నియమించనియెడల, మంత్రివర్గములే నడుచుట దుర్లభముగ నని ఎంచి గాబోలు, శివజ్ఞానంపిళ్లగారిని నియమించిరి. వీరికొరకు తెలుగు వారి నొకరిని ఖాళీ జేయవలసివచ్చెను. మంత్రులు రాజనామా నీయ సర్కార్ లేదనియు, ఇదివరకున్న వారే పరిపాలనము జరుపుచుండు రనియు, గవర్నరుగారు రభిప్రాయ పడినటుల ఈమధ్య వినవచ్చెను. సంగీతరణశాసనము ప్రకారము, ఇటుల జరుగుట ప్రమాదము అక్రమము యని ఇప్పుడు విచారించ నవసరము లేదు. కాని తమిళమంత్రి కొకరికి స్థాన

మొసగ దలచినపుడు, అందగు మంత్రులును రాజనామా నీయకు తప్పదు. త్రుటికాలమున నందరును రాజనామా నిచ్చిరి. మరు నిమేషమున, మంత్రులుగ తిరిగి నియమింపబడిరి. ఇప్పుడు జరిగిన తమామా లో నిది యొకటి.

జస్టిసుపక్షమున కింతవరకు నాయకులొకరు, ప్రధానమంత్రి రెవ్వరగుగ నుండిరి. నాయకునికి ప్రభుత్వమునందెట్టి శోక్యములేదు. వెనుకటివారు నాయకులతో కంప్రతించి గవర్నరుగారు మంత్రులను నియమించిరి. ఈమారు నాయకునితో బనిలే కనే మంత్రివర్గ మేర్పడువలదని సూచించబడెను. సర్ పి. త్యాగరాయచెట్టి గారు నాయకులుగ నుండురా లేదా, నామమాత్ర నాయకత్వమును విధర్మితురా యని ప్రశ్నింపబడెను. ఇందువిషయమై డా హా ల నే క ము లు ప్ర బ లె ను. సర్ పి. త్యాగరాయచెట్టిగారు మాత్రము, తాము నాయకత్వమును విధర్మింపలేదని, పత్రికాప్రతినిధులతో స్పష్టముగ చెలిపిరి. అందు కనుగుణ్యముగ సన్నటి దిన మొకప్రకటన గావించిరి. తమతోడను, పానగల్ రాజగారితోడను మంత్రుల నియామకమువిషయమై గవర్నరుగారు యోచించిరినియు, బ్రాహ్మణేతరభిప్రాయమును తమకు చెలిసినంతవరకు వారితో సూచించియుంటిమనియు, గవర్నరుగారు దూరమాలోచించి మంత్రులను నియమించిరినియు, త్యాగరాయచెట్టిగారు వెల్లడిచేసిరి. ఇ దునుబట్టి త్యాగరాయచెట్టిగారి నాయకత్వమును గవర్నరుగారు రీ మారును గౌరవించినటుల గ్రహింపవచ్చును. బ్రాహ్మణేతరులు తమలో తమకు గలిగినభేదములను వెనుకకుబెట్టి, కలిసి పనిచేయవలయునని, త్యాగరాయచెట్టిగారు హెచ్చరించు చున్నారు.

వీరి విన్నపమును బ్రాహ్మణేతరు లెంతవరకుగౌరవించురో త్వరలో తెలియగలదు. కాని జస్టిసుపక్షమువారింతవరకును తమరాజకీయ కార్యక్రమమును ప్రచురింపలేదు. తమ యుద్దేశములను ప్రకటింపలేదు. స్వరాజ్యము నెటుల సాధింపదలచిరో వెలిబుచ్చలేదు. బ్రాహ్మణ బహిష్కారపద్ధతి ననుసరించియే, సీమారును బ్రాహ్మణేతరసాధమును నిర్మింప దలపెట్టుచున్నారు. కాని వీరిలోనే వీరికి అంతఃకలహములు ప్రబలింపి. జస్టిసుపక్షపు చీలిక విస్తరించి నది. క్రొత్తపక్షమునకు కిట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారు నాయకత్వము వహించుచున్నారు. రామలింగారెడ్డిగారి సామర్థ్యమునట వివరింప నవసరము లేదు. ప్రభుత్వ క్రొత్తకూలకక్షిమును నడుపుటకు వీరు అర్హులయినను, వీరియుద్దేశములేమి, వీరు నిర్వహింపదలచిన కార్యములేమి, జస్టిసుపక్షమునకును వీరికిని గల భేదాభిప్రాయమేయను ప్రశ్న లుదయించుట సహజము. రామలింగారెడ్డిగారు తమరాజకీయోద్దేశములను వెలిబుచ్చునంతవరకు, ఇరుపక్షములకును రాజకీయ విషయములలో నెక్కడు భేదాభిప్రాయములు గనుపించవు. బ్రాహ్మణేతర ప్రాతనిధ్యము కిషయమై ఇరుపక్షములవారును పట్టుదల జూపుచున్నారు. మంత్రివర్గముండు తా మయినను బ్రాహ్మణుల నెన్నడును జేపమని రామలింగారెడ్డిగారు పట్టుదలగనుపరచిరి. బ్రాహ్మణులకుగాని మరి ఎవ్వరికిగాని మంత్రిపదవుల నీయవలయునని మేము గొరుటలేదు. శాసనసభలందుగాని, మంత్రిహోదాలందు గాని మాకు విశ్వాసము లేదు.

కాని బ్రాహ్మణులు గూడ ప్రజలలో నొకంతర్భాగ మయినపుడు మంత్రిపదవులనుండి వారి నేల బహిష్కరింపవలెనో రామలింగారెడ్డి గారు సూచించకపోవుట లోపమని చెప్పక తప్పదు. ఇందుకు ఏ డిమోక్రటిక్ సూత్ర మాధారమో తెలియదు. రాజకీయక్రమముపై సరుకక్షములవారికిని

భేదము లేనపుడు, ప్రస్తుత మంత్రివర్గముపై రామలింగారెడ్డి ప్రభుత్వం లేల కత్తిగట్టవలయు నను ప్రశ్న యుదయించును. రామలింగారెడ్డిగారు పత్రికాప్రతినిధులొకరితో ముచ్చటించుచు ప్రస్తుత సంఘర్షణము కేవలము వ్యక్తిసంబంధ మయినది గాదనియు, అభివృద్ధి గోరెడివారికిని మంత్రిపక్షమువారికినినిజసంఘర్షణ మేర్పడిన దనియు, తాము డిమోక్రటిక్ ఆశయములను పునరుద్ధరింప బ్రయత్నించుచున్నా మనియు, చెలిపిరి. ఇతిరుల సానుభూతి బడయవలయు ననిన, రామలింగారెడ్డిగారు తమ యుద్దేశముల నింతకన్నను స్పష్టముగ చెలిపి యుండవలసినది. మంత్రులపక్షమువారి యుద్దేశము లెటుల సూచించిములా, తమ పక్షమువారు వారికన్ని నెటుల విశాలాభిప్రాయలో సూచించి యుండవలసినది. జస్టిసుపక్షమువారు రాజకీయనిష్పాధితుల విషయమున కితనముగ ప్రవర్తించి రనియు, స్వాతంత్ర్యసిద్ధికై పాటుబడిన దేశభక్తులను తృణీకరించి రనియు, అహింసాద్వైతమును గూర్చి దురభిప్రాయములను వ్యాపింప జేసిరినియు, బ్రాహ్మణేతరమును పెంపొందించి జాత్యైక్యతకు భంగము కలిగించిరినియు, సామాన్యముగ నభిప్రాయము వ్యాపించియున్నది.

ఇట్టి స్థితిలో, యీక్రమమున వినినయెడల తామెట్టి విశాలభావమును జూపదలచిరో, రామలింగారెడ్డిగారు వెల్లడించియుండవలసినది. ఇప్పుడు వెల్లడియగునంతవరకు, ప్రస్తుత మంత్రివర్గమును తొలగించుటకు వీరు ముఖ్యముగ బూనుకొనియున్నటుల తెలియగలదు. ఇంతియగాక తాము మంత్రులగుట తిట్టించుచో, మహమ్మదీయులకును, ఆదిద్రావిడుల మొదలగు నిమ్నజాతులకును గూడ మంత్రివర్గమున ప్రాతినిధ్య మొసగదమని రామలింగారెడ్డిగారు వాగ్దానము జేయుచున్నారు. ఈవాగ్దానముబట్టి, మహమ్మదీయులు నూతనపక్షమువారితో జేరవీలగును. మంత్రిపక్షమువారిలో జేరిన కొంత మందిగూడ తమపక్షము జేరదరని, రెడ్డిగారికి సమ్మతముగలదు. 26 వ తేదీన బ్రాహ్మణేతర శాసనసభ్యుల సమావేశమును జరుపుటకు మంత్రులు క్రయత్నించుచున్నారనియు, ఆసభకు రెండవ పక్షమువా రెవరును పోగూడదనియు, ఇదివరకు జరిగినసభలో నాహ్వానింప బడనవారు ఆత్మగౌరవమును నలుపుకొనుట కి సభకు బోజాల రినియు, మంత్రులక్షము వారితో జేరవలదని అభివృద్ధి నాశించెడి బ్రాహ్మణేతరు లందరకును రామలింగారెడ్డి గారును తామును విన్నప మంపుమింటిమనియు, రెడ్డిగారు, వెలిబుచ్చిరి. ఉభయపక్షముల మధ్య ఎన్నికలకు పూర్వము రాజకీయ కలహములు సారాయణశాగునందు జరిగిన సభలో పరిస్థితిమయినవి.

ఈ తీగాదాలో ఒక్కవిషయము మాత్రము స్పష్టమగుచున్నది. జస్టిసుపక్షము నాల్గొట్టమంది బ్రాహ్మణేతరులకు ప్రాతినిధ్యము వహించుచున్నదనుమాట బూటకమని, రుజువునది. మహమ్మదీయులు, క్రైస్తవులు, నిమ్నజాతులు మొదలగువారి సంగతి యిటుండ, జనసామాన్యవిషయ మటుండ, ఉన్నతజాతి బ్రాహ్మణేతర విద్యాధికులకయినను ఈ పక్షము ప్రాతినిధ్యము వహింపదనియు, మంత్రులకును వారి యనుచరులగు అల్పసంఖ్యాకులకును మాత్రమే తావొసగుచున్నదనియు, విదితిమయినది. రామలింగారెడ్డి, రామలింగచెట్టి, సరసింహరాజు, మొదలగు ప్రముఖులు చేరినపక్షమును చులకనగ జూచుటకు వీలుండదు. క్రొత్తపక్షమువారి తిరుగుబాటును కప్పిపుచ్చుటకు వీలులేదు. ఎట్లుంటా సర్దుట కవకాశము దప్పిపోయినది. ప్రస్తుత మంత్రివర్గమునందు తమకు విశ్వాసములేదను తీర్మాన

చిత్రమైనవిజ్ఞానోటు

ఇం దును

విదేశ వార్తలు

తురుష్క సంధి

ప్రాచ్యక్షేత్రములో ఫలితములు

లండన్, నవంబరు 18:—తురుష్క సంధి ప్రాచ్యక్షేత్రమున కాంతిపడవలెనని పిలువబడుచున్నది. తుర్కీకి స్వాతంత్ర్యము లభింపజేయుటకు భారతీయులు లక్షలకొలది సంతసించుచున్నారని, తురుష్క అంతయును శఫలమయినవని, ఇక ముందు బ్రిటన్ లో తుర్కీ మంచిభావముతోనే స్నేహముతోను ప్రవర్తించునాక యనిరి.

సోవియటు రషియా

విమానములను సంపాదించుట

లండన్, నవంబరు 18 తా. 11-10:—సోవియటు రషియా అధికరించుకొనిన అనేక విమానములను విస్తారమున దెబ్బపెట్టి కొనుగొన్నారని రీకా నుండి తెలుపబడినది. విశేషము తెలుపుచున్నది. సోవియటు అధికారుల మాటలచేత 150 క్రొత్త విమానములు కొని, కొన్నిటిని బ్రిటన్ నుండి మరొకటిని జర్మనీ నుండియు పోయిండును యనిరి. కొన్ని అన్నియు యూరప్ లోనే బారీచేయబడినవి. మరికొన్ని కొన్ని భాగములుగ కట్టబడినవి. చాలవరకు విమానములు పెట్రోగ్రాడ్ లోనే కట్టబడినవి. మొత్తమున కొత్తవిమానములన్నియు కడచటి సరిహద్దులలో నుంచుండినవి. అన్నిటికంటే ప్రాతవిమానము సోవియటులో పంపబడినవి. గత పే మాసములో కర్ణాటక ప్రభుత్వ రషియాకు అంకితము చేయుట కొన్ని విమానములలో నుండి 10 కొన్ని గనుబట్టిరి. అప్పుడు కొన్ని కారణములచే రషియాను వెనుకకు పోవలసి వచ్చెను. ఇప్పుడు యూరప్ లో రయారగుచున్నది. క్రొత్తవిమానపు అంకితము చేయుటకు సమర్థతతో ప్రభుత్వమునకు క్రొత్తవిమానపులను పూనుచుండుటకు సముల జేయుగలరు. రషియాకు తెలుసు దృఢమనస్సంకల్పముతో పనిజేయుచున్నది. వీరి వెనుకకు కట్టలేదు.

గ్రీకువిప్లవ కారులకురెడ్డితూ లాపుచేయబడుట

ఏథెన్స్, నవంబరు 18:—లిబరలు వత్తుమునాదను ద్వారాను బోక్సము క్షేత్రమున జేసికొనుటకు తగును తరపుచేయబడుటకు గ్రీకువిప్లవకారులను ఉండిన గూడదని ప్రభుత్వముచేత తీర్పు చేసిరి.

బొంబయి క్రొత్తకవ్వకు వెస్టిల్వెక్ కారికి విందొనని వెండిగొన్న నోకచానిని విహమతి. కొనిరి.

పార్లమెంటులో కొన్ని సభ్యులను జేయి కలె నని నూచించిరి. కాని ప్రస్తుతమున ప్రత్యామ్నాయముగ నింకొక ప్రస్తుతమును ఉంచినూచించలేదు.

భారతీయుల ప్రతిపత్తిని ఆంగ్లకరించవలె ననుట

లండన్, నవంబరు 18:—సామ్రాజ్యసభయొక్క శుంక తులను విమర్శించుచు బ్రూక్ గాట్ల నుండిరి:—బ్రిటిషుదేశములలో కాన్త్రుసమ్యముగ ప్రతిపేసిన భారతీయుల ప్రతిపత్తిగూర్చి నిష్కాపట్యముగ ప్రార్థిం చెప్పించిరి. దీనివలన భారతదేశములో భారతీయుల కివరలో గల్గిన పనుల కొంత తగ్గునాక, దోమియనులలోను అధినేతలలోను భారతీయులు తక్కువ వారినాక బాధపడుచున్నారనియు అందుచే వీరి సమానత్వములు కలగజేయబడలేదను ఆపోహమును తొలగించునాక! ఆస్ట్రేలియాలోని భారతీయులను కచ్చులయమై అధికారము ఆస్ట్రేలియావారిచేత ననుట ఆధికారములను నిశ్చయించుట.

సామ్రాజ్యసభలో ఏర్పాటుల సామ్రాజ్యసభాకారము నకు, వికమత్వమునకు తోడ్పడునాక!

దోమియను ప్రధానామాత్యుల యుద్ధేక్షములు భారతీయుల పాపాభ్యుత్థి కెంతయు సహకారముతోనున్నదాననతో గౌరవమును నిలబెట్టుటకు సంధియై యున్నారని పిలువబడు భారతీయులకును తెలియజేసెను దోమియను మంత్రులు అనుజ్ఞలలోనున్న భారతీయులకును ప్రతిపత్తి తొలగించునాక చూడబడవలెనని ప్రతిపత్తిని సమర్థింపరనిరి.

సామ్రాజ్య సారథులమును గూర్చి ఆస్ట్రేలియావారు సహాయము చేసెదరని బ్రూక్ గారు తెలియజేసిరి. సింగపూరు సామ్రాజ్యమునుగూర్చి ఆస్ట్రేలియావారు సంకల్పిల్లె.

ఇంగ్లాండులో గొప్పవటదలు

400 ఇండు మునిగిపోవుట

లండన్, నవంబరు 14:—కొంతభారత వర్షములకుంట్టి సామగ్రి యిండులకు ఉత్తర వేయి కేసులలోను, లంకా మైలలోను, తేలవలలోను, దెబ్బపెట్టినాక 50 ఏడ్లలోపుగ ఎప్పుడును ఎరుగని గొప్పవటదలు కల్గును. 400 ఇండు శుంకము మునిగిపోయెను. గాలిముల కల్పాగరములు మునిగినవి, వట్టలుములో గ్యాసు సప్లయ తేవన్నది.

నర్ కేమ్స్ బ్యారీగాడు చాల అనారోగ్యముగ నున్నాడు.

దోమియనులు - ప్రిఫరెన్సు

దోమియనులకును, అధినేతలకును (ప్రిఫరెన్సు నీను) తేవని ఆపరిధియు ఆకాభంకు లెదరియు గోధుమ, మాంసముల మీద దిశువతివన్ను విధించలేదనియు కొందరు ముందుజేయుతో నూచించినయితి ఇది నిజము గాదనియు సభ్యులందరూ ప్రభుత్వమువారి ఏర్పాటులచే సంకల్పిల్లెరనియు వింగర్ల గాడు తెలియజేసి పండుపాగాడు. చేతులు మున్నగుంటిని గూర్చించినకాగ్ల త్తమును నెకపేర్చి కేసి దోమియనులలో తనకే చెప్పవచ్చు సాకర్వములు గ్రేటుబ్రిటనుకు గూడ నిస్తానను అభింకు ననిరి.

బోయలరును తయారేయవారి తగవు తుదకు పు మ్మారమునకు వచ్చిరి

నష్టపరిహారవిచారణ

పోయింకేరుగారి ప్రత్యుత్తరము

లండన్, నవంబరు 16:—కూడు అక్రమముచే ఆక్రమింపి తులు త్తి తీరముగ నే యున్నది. మితిమీరినది గయ్యెద (పెంబి) వారి తప్పులవలన చెడుననుట తత్వ. యునైటెడు స్టేట్సువారు మిత్రమండలితో తేవన కాగుండేది. ప్రభుత్వము జర్మనీ అధిక తగ్గింపుల నరయగూడు కడచుగాడు. ప్రత్యేక కరిజ్మనులు నష్టపరిహారవిచారణకు పూనుకొన్నా కాకు ను ఇష్టమే. ఇప్పుడు మదింపుచేసిన ఋణముల నన్నిటిని సవరించేసి తగ్గించవలసి వచ్చును. అయ్యది పరామలుకు నచ్చదు అంగీకరించదు. మిత్రమండలి కీడువలసిన ఋణమును ఎగవేయ జేకేళ్ళ మెన్నటిని పరామలుకు లేదు. మొదట పాడుకొంటున్న పరామలు సాత్తుకు పరిహారము నీయవలెను. మిత్రమండలి కట్టకను తడలు కొన నష్టములేదు. కాని పరామలు తమపాపములను కడచుకొనరని పోయింకేరుగారి రిని.

నష్టపరిహార సమస్య

ఇటలీ యభిప్రాయము

రోము, నవంబరు 17:—ప్రపంచవారసత్వముగూర్చి ముసోస్సీ తీసికొని యిట్లు నడిపిరి. జర్మనులతోవలసిన ఋణమును తగ్గించవలెను. అంతర్జాత్రమండలి ఋణములను తగ్గించవలెను. సరకులూ పకముగ నిమ్నపాటికి కప్పు ఇతరవిషయములలో జర్మనీకి కొంత గడుపి వువలెను. ముం చెట్టి తుదకు ప్రపంచమండలి అధ్యయన లిచ్చిన వెంటనే రూసుభాళి జేయవలెను. జర్మనీ కేడుకర్వకారములలో బోక్సము కలగజేసికొనగూడదు. శక్తమహిమ తగ్గుకుటకును అధిక సంస్కరణములకు రీతిపథ్యమునాటికి సహాయముజేయవలెను. రాష్ట్రీయమాన్యుల నాలోచింపవలెను. అందుకును ఈ విషయములనుగూర్చి ఆలోచించవలెనని.

అమెరికా అధ్యక్షువదవి

కినెనెటరు జాకబ్ గాడు ప్రతిపత్తిని చూపుచు. ఇకను రిపబ్లికను కాకపోయినా కాస్తవ్యుడు.

రాబర్టు సిగ్నిలకప్రభుగారికి 'పేరు' విడుద మియబడిన.

సామ్రాజ్యసభ అంతరక్షణ తృప్తిరముగ జరిగెననియు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు ప్రిఫరెన్సును దోమియనులకు వర్తింపజేసిన ఎన్నికరాలు తీసికొంగిరింపి దోమియనులు కెంతయు లాభకరముగ నుండుననియు, ఎన్నికఫలితము తెలు అన్నను దోమియనులు కనుకారాము (ప్రిఫరెన్సును అనుఅలోపెట్టు కొనెదరని. ఈ విషయమై అట్లే ప్రయత్నింప జరుగుచున్నవనియు గట్టుగాడు తెలియజేసిరి.

జర్మను ఉపద్రవము

మిత్రమండలిభయములు

బీస్టన్, అర్జెంటైన్ నవంబరు 16:—కామకామలసభ కాగ మంల తత్వ ప్యాకెటులో సూచనలును. అప్పుడు జర్మను యువరాజుకాకను మిత్రమండలి నైతికతలనును ఎప్పుడు లంగీకరించకపోతునుకూర్చి చర్చించెను. పరామలు యూరప్ లో మిండివాటినుండి అంతభారమును బ్రిటిషు ఇటలీ అధికారులే నిర్వహించుచున్నారని. మిత్రమండలి యూరప్ జర్మనునైతికతలనును జర్మనులంగీకరించనివో ఇంకను ఎప్పుడు అపకాభమును విధించవలెనని పరామలు మిత్రమండలినిగూర్చి తెలియచున్నది.

రీడిలో జర్మను ప్యాటెంటుప్రభుత్వమువారి క్లగ్ల అధికారులగారనియు దీనివిమర్శము ఆలోచించవలెననియు బ్రిటిషువారు రనుచున్నారు. కాని జర్మనీలో మిత్రమండలి నైతికతలనును గూర్చి బ్రిటిషువారి అభిప్రాయములు మాత్ర మెంత మాత్రము మారలేదని. జర్మనీలో ఇప్పుడు ఏంకరియు అల్లకల్లోలముగనున్నది. కాని కొంతకాలము ముందువలన ముందువలన. అదిపాశ్చాత్యమునని సాశ్వమైనంతవరకు అలస్యములేదు. తమకీ. ననుకు ప్రచారజేయెదరు.

జర్మను యుద్ధవాడుల ప్రచారము మునుజేరిన రినియు వారియుద్ధేక్షములు అనుమానగనక మురి. మిత్రమండలి కరికలనులు యూరప్ లోదగిరి. అయితే జర్మనులభావము నవేషించియు మిత్రమండలి జేతును సరియేయ కొంతకాలం కాంతివాతావరణ మేర్పడవలెను. తగినంత కుశలమును సహించవలెను. బ్రిటిషువారు పరామలుకూటె తప్పుక కరికరణము యువరాజుకాకను గూర్చి తీసికొనవలెనని రిని కడుతులు బయలుపేటలచే బ్రిటిషువారు జర్మన్లయొకకామకాక మంచిదేగాని జర్మనీపై ఎత్తుక. బాధ్యతవడలేదనిగాని తలచి రనుకొనకూడనిది.

రెయిజరుగారి ప్రత్యుత్తరము

దోర్ట్, నవంబరు 10:—జర్మన్ యువరాజు తనకు తెలియజేందగ నే జర్మనీకి బోయనయు కరిజ్మనును చాటిపోయన తమవార తనకు తెలియజేనే కరియ అధికారతరములతో దోర్ట్ లు ఎవరును కాలేదనియు జర్మనీలో రాజును నిజమియ ఏర్పాటులు తనకేమియు తెలియజేయు తుతో ఆలోచించి యుండినవో ప్రభుత్వము జర్మనీ అల్లకల్లోలముగ నుండుట జర్మనీకి యువరాజును పోగూడదని జెప్పియుండేవాడననియు తెలియజేసెను.

బ్రిటిషువారి యభిప్రాయము

అగ్రమంత్రజేతమును ఇంకను ఎత్తుక జేయవలె నని (పెంచి, బెర్లియును కొరిక, ఇటలీ, బ్రిటను ఆంగ్లకరించునని (ఫ్రాంకులో అనుకొనుచున్నాడు. (ఫ్రాంకో-బెర్లియులకు ఉపద్రవముగ నుండు సన్నంకరాలులు లైజులుండు, యూరప్ ప్రదేశమును దధులని ప్రకటింపబడిన. అయితే కాల నిర్ణయము లేకుండ ఇక పాగునునే యుండును జర్మను యువరాజుకాకను గూర్చియు నైతికతలను గూడ దని వారు నిరాకరించుటను గూర్చియు ఆజేపించవలసినదే అనియు కాని కొందరుదేశ జర్మనీలో మరింత అల్లకల్లోల ముదయించు నని బ్రిటిషువారు రనుచున్నారు. ఆందము పాపధానముగ ఆలోచించి కలిసి పనిజేయుట కుసరమని మాత్రము గ్రహించిరి.

ఇంకను రూసులో పనిజేవారలకు తీవ్రపాధిక నియమ జర్మను మంత్రులవారు నిశ్చయించిరి. క్రొత్త కరెన్సీ 16-వ లేదని ప్రచారజేయెదరు.

యూరప్ లు యజమానులతో (పెంచిబెర్లియును కొన్ని సంకతులను ముట్లాడిరి. వారి అభిప్రాయమును కనుగొనగోరి 45 నిమిషములలో ప్రభుత్వము నీయవలెననిరి. రీతిప్రభుత్వము వారితో ఆలోచించినదే బురీతియుని గనులనుజమానులు జెప్పకర్వకరము చెడినది. తమ ఇష్టముచేయుటకు జేసెదమని (పెంచిబెర్లియును అధికారులు తెలియజేసిరి.

తాను తనపదవిని రాజీనీతి పని జేర్చికట్టు తెలియజేసెను.

చాలకుండి పార్లమెంటుసభ్యులు శభద పోవుటలేను ఎన్నికలనిమ్మియు తమ ప్రదేశములకు బోయి ప్రయత్నించుటకు ప్రారంభించిరి. ఇద్దరుప్రభుత్వము ఒక మరొకరు ప్రభుత్వము ప్రభుత్వలక్షణ తెలిసి, లార్డు చాన్సిలరు సార్వభౌమని యువస్వామను చదివి విడిచివెను.

1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 26

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు దివ్యమృతము
ప్రతిషాపులో దొరకును

చక్కనిదబ్బితో నహా సీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింట నుండవలసింది.
అమృతాంజనము డిపో, 6, తంబుశెట్టివీధి, మదరాసు లేక 109 వేరిరోడ్డు, బొంబాయి.

ఆంధ్రపత్రిక ముద్రక్షరశాల

ఇచ్చట అచ్చపనులు
నుందరముగ న్యాయమైన ధరలకు
చేసి యియ్యబడును
6, 7, తంబుశెట్టివీధి, మదరాసు

వెంట్రుకలే ఆందము?

రాలిపోకుండ, జాగ్రత్త!

వెంట్రుకలు దుప్పెనతో ఊడిరాకమునుచే త్వరపడును.
ఊడివచ్చుట మొదలు పెట్టినయెడల వెంట్రుకలు పాడైపోవును.
అంతవరకు రానియవద్దు

నేడే

కామినీయానూనెను

వాడుట మొదలు వెంట్రుక

(ఇది రిజిస్టరు చేయబడినది.)

వెంట్రుకల రుట్టి రోగమును, శిశు మాంసమును, యిది దివ్యవస్తువు.
వెంట్రుకలు ఇట్లుగా గాని, గొట్టముగా గాని యింజనము
మీ వెంట్రుకలు వరుల యొక్కటే మెత్తరకమును గల్గి వట్టువలె నుండి మర
యు ఉండును.

ఈ రోజుననే దీనిని జరిపించి చూడును

వెంట్రుకలు యెట్లువృద్ధియగునో కనిపెట్టుదు

కామినీయా తలనూనెను నిన్ను సర్వోత్కృష్టముగ జేయును.

ఇది బుడ్డి 1-కి ఒక రూపాయి. వి. కె. వార్డులు ప్రత్యేకము.

అన్ని వోల్టేజీలకు ఈ క్రింద తెలుపబడిన ప్రకారము విక్రయించబడుచున్నది.

మీకు నువాదిన ప్రవృత్తి, లేక అత్తరు కావలసినపుడు

"టబ్బో దిల్ బహారు"కు వ్రాయును.

ఇది రిజిస్టరు చేయబడినది అంగీకృతమైన గుణముగలది.

కొన్ని బుడ్డి 1కి ధర రు 2.0-0

ద్రామా బుడ్డి 1కి ధర రు 0.12-0

ద్రామా బుడ్డి 1-కి ధర రు 0.8-0

కొన్ని చుక్కలు చేతినుమలయందు చల్లిన మిక్కిలి

మనోహరమైన వాసన చుట్టు ప్రక్కల వ్యాపించును

ఇది మందు అమ్మువారందరికీకలదు, సరకు అమ్మువారికలదునూడా దొరుకును. లేకున్న,

సోలు యేజింట్ల:- ఆంగ్లో యిండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికలు కంపెనీ,
155 జమ్నామఠీదు, బొంబాయి.

ఆయుర్వేద వైద్యసంగ్రహము

శుభమై అనుభవసిద్ధమగు 600 చికిత్సలను తెలుపు సద్వర్ణింధున
ప్రతియింట నుండవలసిన అందరకుచేయదగిన మందులు 1కి 1-4-
835 (2) వి. కె. 0-6-
ఆరోగ్యవర్ధనము:- వ్యాధులను రాకుండా రావడా
కొను మార్గములను చూపించును, తప్పుక చదువ దగిన
1కి 0-6-0 వి. కె. 0-4-
ఆయుర్వేదచరిత్ర:- ఆరోగ్య, వైద్య, కారక, నిధా
దక్షిణ, చికిత్స, మొదలగునవి వ్రాయబడు వైద్యప్రతిక
మారిది యుచితము. చందా రు 2-8-
వై 8 ని ఏకకాలముందు కొరెనవారికి రు. 12.0 లకు పంపెదము
ఆయుర్వేదగ్రంథముండలి, పెరిచేపి. (నెల్లూరు జిల్లా

చాకులు - తొలములు

మంగళలికత్తులు.
అగ్రహారదరులచే చేయబడినవి. శుభమును
మెంజే ధరలకావలగునట్లు వ్రాయబడు.
వి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో లిమిటెడ్
కట్టన్న అండ్ కో మేకర్స్ లెం.
2031 పెద్దాపురం. (గోపాలరెడ్డిలా)
కెలిగ్రాఫిక్ అప్రెంటిస్: "ఇండి ప్రెస్" పెద్దాపురం.

The Zandu Pharmace- utical Works Ltd..

Elphinstone Road, Bombay.

జాండు ఫార్మాటికల్ వర్కుసు

లిమిటెడ్, బొంబాయి.

మొదటిరకం చంద్రకృభా మూత్రము

ఇది శిలాజిత్తు లోహభస్మములు, మాత్రిక భస్మము,
మొదలగువాటిని జ్వేరీ కాస్త్రోక్తముగా తయారు చేయ
బడినది. మూత్రముతో కలిసిపోవు శుక్లము, మూత్రమునం
దుందు తీపి (phosphate), తెలుపు మొదలగు సెగ
రోగముల, నడుమనోప్పి, వాతరోగము, జ్వరములు,
బలహీనత యితర శ్రీసంబంధమైన అంటువ్యాధులు
మొదలగునవి కప్పుక తుడయును.

ఒక రులము జెవధముగల బుడ్డి 1-కి ధర రు 1/5/0

4 బుడ్లతో ఒక సాకి ఆర్ధరూప పంపిన స్వామిగారు పోటు

భిక్షులు యిశాము.

మా జెవధముల క్యాటలాగు యిశాముగా పంపబడును.

Sole Agents

H. Damodar & Co.,

43 China Bazaar Road,

Madras.